

LOMBFŰRÉSZELT INDÁK ALATT

*Újjászületett a zugligeti lóvasút
végállomás-épülete*

*Szöveg: MOLNÁR SZILVIA
Építészet: ZOBOKI GÁBOR DLA,
DOBRÁNYI ÁKOS
Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS*

A SVÁJCI VILLA TÍPUSÚ ÉPÜLET A HEGYVI-
DÉK ÖNKORMÁNYZAT HELYTÖRTÉNETI
GYŰJTEMÉNYÉNEK KÖZPONTJA, ÉS TER-
MÉSZETESEN VENDÉGLÁTÓ-IPARI EGYSÉ-
GEK IS HELYET KAPNAK A TEREIBEN.

A 19. század második felének legkor-
szerűbb tömegközlekedési eszköze
a lóvasút volt, a Budai Közúti Vas-
pálya Társaság alapítója, Festetich Béla kez-
deményezésére a Lánchíd budai hídfőjétől
két irányba, Óbuda és a Zugliget felé indul-
tak sínek, amiken 1896-ig lovak, utána, fel-
sővezetékkel elektromosság húzta a kocsikat
a végállomásokig, utóbbi desztináció ese-
tében a domboldalra épített, tágas sváj-
ci ház. 1900. június 4-én súlyos baleset tör-
tént, a lejtőn elszabadult az egyik szerelvény,
a Virányosi út közelében kisiklott, négy ember
meghalt. E tragédia következménye lett az új
végállomás kialakítása a Libegőnél (1903),

A részletes állapotfelmérést követően a megmaradt elemeket restaurálták, konzerválták, majd visszahelyezték az eredeti részekre, a hiányzókat, részben levéltári anyagok alapján újragyártották. Minden díszítő elemből éppen annyi került az épületre, amennyi egykor volt.

sík terepen. A szerepét veszített, Kauser József (1848-1919) tervei alapján megépült svájci házban a későbbiekben üzemelt táviráda, posta, sokáig egyetlen kis helyisége a villamosközlekedést szolgáló, váróteremként is működött, és utóbb lakásokat alakítottak ki a belső terekben. Átalakítások, bontások, el-elűnő épülettagezatok, beázás, majd végleg elnéptelenedik, és a '90-es évek végétől lakatlanul áll ez a műemléki pavilonokból álló épületegyüttes. Többszöri, elvi kísérlet után, 2011-ben a ZDA-Zoboki Építésziroda készített tanulmánytervet a lehetséges hasznosításra, s végül az iroda tervei alapján, 2016 végén indulhatott el a műemléki felújítás.

Különben a magára hagyottságban lehet némi előny is, ebben legutóbb a mádi látogatásunk erősített meg bennünket, amikor megtudtuk, hogy a sokáig üresen álló Rabbiházban (*Kicsiny csoda a rabbik útján*, OCTOGON 2017/1) a felújítást megelőző állapotfelmérések során szinte épen maradt meg a 18. századi tornácpadozat. A lóvasútház kő padozatának lapjai, fűrészelt díszű fa oromtagozatai, kovácsoltvas korlátainak nagy hányada megmaradt, ekként a végleg elpusztult, hiányzó, vagy rettenetesen leromlott részeinek pótlásához ezek a megőrződött elemek, tagozatok lettek a minták. Beszédes adat, hogy ebben a volumenét tekintve nem túl nagy projektben közel

20 építész és szakági tervező dolgozott együtt az épület újjászületéséért. A generáltervezők számára a megmaradt elemek – szerkezeti és díszítő egyaránt – vizsgálata, restaurálásuk, konzerválásuk és az eredeti helyekre történő visszahelyezésük kisebb kihívást adhatott, nagyobb fejtörést okozhatott egyrészt a hiányzó elemek szakszerű pótlása, elkészíttetésük, legyártatásuk, hiszen a kapcsolódó szakmák képviselőiből már jó ideje kevés tapasztalt mestert találni a hazai pályán. Másrészt a ház eredeti szépségének visszaállítása a feladat egyik része csupán, mivel a mai igényeknek megfelelő gépészeti rendszerekkel is el kellett látniuk az épületet úgy, hogy

például a szigetelési vagy éppen a földszivattyús fűtési rendszer elemei ne rontsák a rekonstruált épület látványát, illetve az alapincézési munkálatok során se sérüljön a ház (a pinceterekbe kerültek a gépészeti és kiszolgáló helyiségek). „Míg a középső épületrész teljes bontása után itt a pince szerkezetei hagyományos technológiával beépíthetőek voltak – olvashatjuk a műleírásban a koordináló építész, Reppert Béla nyilatkozatát – addig az épület két végén álló védett pavilon nem lehetett elbontani, ezért egy speciális mélyépítési eljárással készültek el a pincefalak.” A tegnap és a ma találkozásának szép példája a két pavilon közötti tér megformálása. Ez a szakasz, avagy a perontér – amit az 1940-es évekre teljesen beépítettek – kialakítása és lezárása csak korabeli fotók és hasonló épületek szerkezetének elemzését követően valósulhatott meg. Ezek alapján történt a rekonstrukció, ami kiegészült egy látványos, ugyanakkor „láthatatlan” kortárs elemmel is: az egykor nyitott várócsarnok két oldalról üvegfalakat kapott, az erdő felőli üveghomlokzat pedig egy önálló, új, domboldalba ültetett, a jövőben irodáknak, kutatóhelynek, könyvtárnak helyet adó épülettel néz szembe, ami sem formailag, sem méretében nem kel versenyre a rendkívüli szépségű lóvasútházzal.

Volumen: 1142 m²
Tervezés éve (rekonstrukció): 2013-2017
Átadás éve (rekonstrukció): 2017

Megrendelő: HEGYVIDÉKI ÖNKORMÁNYZAT

Az eredeti épület tervezője: KAUSER JÓZSEF
Generáltervező, építésztervező:
ZDA – ZOBOKI ÉPÍTÉSZIRODA
Vezető építész tervező:
ZOBOKI GÁBOR DLA HABIL. – ZDA
ZOBOKI ÉPÍTÉSZIRODA.,
DOBRÁNYI ÁKOS – ÖT ELEM
Koordináló építész: REPPERT BÉLA
ZDA – ZOBOKI ÉPÍTÉSZIRODA
Építész tervezők:
PARIZÁN BORBÁLA – ÖT ELEM KFT.,
ROMHÁNYI TAMÁS – ÖT ELEM;
CSISZÉR ANDRÁS, SZOKOLAY BÉLA – ZDA
Belsőépítész tervező - Helytörténeti Múzeum:
DEMETER DESIGN STÚDIÓ
Művészettörténész: MÁTÉ ZSUZSANNA
Faanyagvédelem: VARGA MARGIT

Az egykori nyitott várótermet két oldalán üvegfalakkal zárták le, az erdő felőli oldalra, részben a föld alá süllyesztve pedig, funkcionális okokból, egy üveghomlokzattal megépített új szolgáltató épület került.

